

2009-01-28

Socialdepartementet
LSS-kommittén
Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

Synpunkter på betänkandet SOU 2008:77 ”Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättningar.”

Föreningen Sveriges Habiliteringschefer välkomnar att en genomgång av LSS har skett. Genomlysningen är i stora delar bra även om de olika insatserna har penetrerats i olika omfattning. Nedan följer föreningens synpunkter på LSS-kommitténs slutbetänkande.

4:1 Behov av en rättighetslag

LSS-kommittén föreslår att LSS ska finnas kvar som en rättighetslag för personer med omfattande stödbehov till följd av varaktiga funktionshinder.

Föreningen instämmer i att det även fortsättningsvis finns behov av en särskild rättighetslagstiftning för LSS personkrets.

4:4 Personkretsen

LSS-kommittén föreslår att den nuvarande personkretsen med dess tre grupper ska bestå, men att det finns behov av förtydligande kring vilka diagnoser som ingår i autismspektrumet.

Föreningen vill framhålla att personkretstillhörigheten för alla med stora och varaktiga funktionshinder bör utgå från behov men delar kommitténs riskbedömning och instämmer därför i förslagen.

4:5 Barnperspektiv i LSS

En bestämmelse föreslås i LSS som stärker barnens ställning inom lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen svarar mot artikel 3 i FN:s barnkonvention och innebär att när åtgärder rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver.

Vi välkomnar att bestämmelser som stärker barnets ställning införs i LSS och vill trycka på att barnkompetens och särskild samtalsmetodik behövs för delaktighet i beslut. Ett av de arbetsområden som är särskilt prioriterade i de handikappolitiska målen är att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning förutsättningar för självständighet och självbestämmande. Kommittén menar att en del i det arbetet bör vara att stärka barns och ungas inflytande vid insatser enligt LSS. Föreningen instämmer i kommitténs bedömning och vill informera om att vi har antagit ett habi-

litereringsprogram för att understödja övergången från barn till vuxen. Ett program för att understödja barns och ungdomars delaktighet i sin egen habiliteringsprocess www.habiliteringschefer.se

Vi vill även betona att en förutsättning för att barnet ska kunna få möjligheter till självbestämmande är att familjen får det stöd som behövs. Det är särskilt viktigt med en god samordning mellan insatser enligt olika lagstiftningar för att familjer med sviktande omsorgsförmåga ska få det stöd som krävs för att barnet skall tillförsäkras goda levnadsförhållanden. I folkhälsoinstitutets rapport "Onödig ohälsa", R 2008:13 tar man upp att familjens totala omsorgsansvar för barn med funktionshinder snarare har ökat än minskat.

6:4 Utförande och kvalitet

Det kan noteras att föräldrar även fortsättningsvis kan vara personlig assistent åt sitt barn. Uppdraget att anordna personlig assistans för barn och ungdomar ska omfatta ett ansvar för att insatsen utformas så att deras växande och frigörelse främjas och att verka för att anhöriga får det stöd som de kan behöva i sin roll som personliga assistenter för barn och ungdomar.

Det är en grannliga uppgift att vara både förälder och personlig assistent vilket föreningen påtalat genom skrivningar till kommittén. Det är glädjande att frågan har lyfts upp och vi vill understryka vikten av att granskningen av kvalitén i insatsen kommer att ske utifrån barnets perspektiv och för barnets bästa.

Föreningen vill trycka på att alla assistansanordnarna ska erbjuda en god grundutbildning jämförbar med vad som ges inom ramen för verksamhetsstöd. Det kan exempelvis gälla grundutbildning i rörelse- och kommunikationsträning.

7:4 Stöd och service i ordinärt boende

Personlig service med boendestöd föreslås som ny insats. Den nuvarande insatsen ledsagarservice tas samtidigt bort ur lagen, men ska kunna erbjudas inom ramen för personlig service med boendestöd.

Boendestöd kan bli ett bra komplement till övriga insatser i lagen. Föreningen anser dock att den nya insatsen är diffust skriven. Förtydligande behövs om det inte ska bli problem vid tolkning av lagen. Detta gäller inte minst ledsagarservice, som är en mycket viktig insats för barn- och ungdomshabiliteringens målgrupper och som behövs i samma utformning och utsträckning som idag. Det finns en stor risk att barn/ungdomar får sämre möjlighet att utöva fritidsaktiviteter om denna insats tas bort.

7:5 Sysselsättning

Personer med psykiska funktionsnedsättningar i personkrets 3 föreslås få rätt till daglig verksamhet enligt LSS.

Föreningen noterar att intentionen är att samtliga inom personkretsen ska, utifrån behov, få möjlighet till daglig verksamhet. Vi vill påpeka att personer med medfödda funktionshinder, som tillhör LSS personkrets 3, ofta faller utanför alla sysselsättningsåtgärder. Deras behov stämmer väl med insatsen daglig verksamhet i LSS.

Det är angeläget att denna grupp får tillgång till någon form av sysselsättning. Gruppen är så liten att den borde kunna omfattas av rättigheten till sysselsättning enligt LSS redan när den nya lagen träder i kraft.

7:6 Personligt stöd och individuell planering

LSS-kommittén föreslår att insatsen råd och stöd ska benämnas särskilt expertstöd för att tydligare avgränsas mot annat personligt stöd. Insatsens kärna ska vara kunskapsstöd åt den enskilde. Kommittén föreslår att det riktade statsbidraget, som idag utgår till landstingen för råd och stöd till personkrets 3, ska avskaffas och ersättas med ett generellt statsbidrag på ungefär halva summan.

Föreningen anser att ändringen när det gäller råd och stöd är ett steg på vägen mot att förtydliga insatsen. Skrivningen är dock fortfarande inte så preciserad när det gäller förutsättningar och innehåll som normalt förväntas när det gäller en rättighetslagstiftning. Mot bakgrund av att det är en insats som till sin natur är svår att precisera är det ändå bra att ändringen stämmer med hur insatsen används idag.

Policyn i många landsting är att i första hand erbjuda råd och stöd till personkrets 3 inom ramen för ordinarie verksamhet för habilitering och rehabilitering. Behovet av ett expertstöd, som förenar kunskaper om barns och ungdomars utveckling med kunskaper om funktionshinder samt ett familjeorienterat stöd, är mycket stort till personkretsen för LSS, även när det ges inom ramen för habilitering/rehabilitering. LSS-kommittén framhåller själva att tillgång till kvalificerat personligt stöd – inklusive habilitering/rehabilitering är en förutsättning för den enskildes inflytande och självbestämmande. Mot den bakgrunden anser föreningen att det nuvarande riktade statsbidraget i sin helhet ska läggas till det generella statsbidraget. En sänkning av statsbidragen vore en mycket olycklig signal till landstingen att det inte bedöms prioriterat från statens sida att behålla och utveckla det expertstöd som ges till personer med svåra funktionshinder och deras familjer inom landstingen.

För Föreningen Sveriges Habiliteringschefer

Margareta Nilsson
Styrelsens ordförande